

Sygn. akt II S 58/12

POSTANOWIENIE

Dnia 9 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w. W. w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA – Ewa Plawgo

Sędziowie: SA – Anna Prokopiuk

SA – Małgorzata Mojkowska (spr.)

po rozpoznaniu w sprawie **M. M.**

skargi wniesionej przez oskarżyciela posiłkowego K. G.

na przewlekłość postępowania przed Sądem Rejonowym d. W. –. o sygn. akt V K 221/12 (poprzednie sygn. V K 1045/07, V K 549/10) i Sądem Okręgowym w. W. (sygn. akt X Ka 337/10, X Ka 1070/11)

na podstawie art. 12 ust. 2, 4 i 5 pkt 1 i art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.)

p o s t a n a w i a:

I. uwzględnić częściowo skargę i stwierdzić, iż w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym d. W. –. Ś. pod sygn. akt V K 221/12 (poprzednie sygn. V K 1045/07, V K 549/10) nastąpiła przewlekłość postępowania;

II. zasądzić od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego d. W. –. Ś. na rzecz skarżącego K. G. kwotę 5000 (pięciu tysięcy) złotych;

III. w pozostałym zakresie skargę oddalić;

IV. zwrócić K. G. uiszczoną opłatę od skargi w kwocie 100 (stu) złotych;

V. kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Skargą z dnia 21 czerwca 2012 roku oskarżyciel posiłkowy K. G. wniósł o stwierdzenie, że w postępowaniu karnym o czyn z art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. toczącym się przed Sądem Rejonowym d. W. –. Ś. pod sygn. akt V K 221/12 (poprzednie sygn. V K 1045/07, V K 549/10) i Sądem Okręgowym w. W. pod sygn. akt X Ka 337/10 oraz X Ka 1070/11 doszło do przewlekłości postępowania. Ponadto skarżący wniósł o zasądzenie na jego rzecz kwoty 10.000 zł.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Rejonowego d. W. –. Ś. i Prezes Sądu Okręgowego w. W. wnieśli o oddalenie skargi.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Rozpoznając skargę K. G. należało stwierdzić, iż w znacznej części okazała się ona zasadna, albowiem postępowanie prowadzone przed Sądem Rejonowym d. W. –. Ś. pod obecną sygn. akt V K 221/12 dotknięte jest przewlekłością.

Na wstępie wskazać należy, iż zawarte w art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (dalej: ustawa o skardze) określenie „w toku postępowania” dotyczy całego postępowania sądowego, a zatem od chwili wniesienia aktu oskarżenia aż do momentu jego prawomocnego zakończenia. Uznać zatem należy, że przed wydaniem prawomocnego wyroku kończącego postępowanie karne w sprawie dopuszczalne było złożenie przez oskarżyciela posiłkowego skargi na przewlekłość postępowania w każdej jego fazie, w tym także w odniesieniu do postępowania pierwszoinstancyjnego przed Sądem Rejonowym d. W. – Ś. prowadzonego pod sygn. akt V K 1045/07 oraz V K 549/10, zakończonymi wyrokami tego Sądu odpowiednio z dnia 21 stycznia 2010 roku i 9 września 2011 roku. Powyższe stanowisko znajduje oparcie w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2009 roku, sygn. akt WSP 1/09 (OSNKW 2009, nr 9, poz. 79) oraz w brzmieniu art. 4 ust. 1a i 1b ustawy o skardze, wskazującym na konieczność łącznego rozpoznawania zarzutów przewlekłości w sądach różnego rzędu.

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż merytorycznemu rozpoznaniu podlegała ewentualna przewlekłość, jaka zaistniała:

- 1) w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Rejonowym d. W. – Ś. pod sygn. akt V K 1045/07, zakończonym wyrokiem tego Sądu z dnia 21 stycznia 2010 roku,
- 2) w postępowaniu odwoławczym prowadzonym przed Sądem Okręgowym w. W. pod sygn. akt X Ka 337/10, zakończonym wyrokiem tego Sądu z dnia 21 maja 2010 roku,
- 3) w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Rejonowym d. W. – Ś. pod sygn. akt V K 549/10, zakończonym wyrokiem tego Sądu z dnia 9 września 2011 roku,
- 4) w postępowaniu odwoławczym prowadzonym przed Sądem Okręgowym w. W. pod sygn. akt X Ka 1070/11, zakończonym wyrokiem tego Sądu z dnia 10 lutego 2012 roku,
- 5) w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Rejonowym d. W. – Ś. pod sygn. akt V K 221/12.

Przechodząc do merytorycznego rozpoznania skargi oskarżyciela posiłkowego wskazać należy, że przewlekłość postępowania zachodzi wówczas, gdy postępowanie prowadzone jest długotrwanie, rozwlekłe, a ponadto trwa ponad niezbędną konieczność dla wyjaśnienia okoliczności faktycznych i prawnych. Ocena przewlekłości musi zatem opierać się o takie kryteria jak: złożoność sprawy, w tym czas trwania postępowania oraz ilość szczebli instancyjnych, na poziomie których sprawa była rozpatrywana; znaczenie sprawy dla interesów skarżącego; przyczynienie się skarżącego do przewlekłości postępowania; zachowanie organów odpowiedzialnych za prowadzenie sprawy (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 28 marca 2006 r. w sprawie K. przeciwko Polsce, (...), LEX nr 174571).

Mając na uwadze wyżej wymienione kryteria przewlekłości postępowania należy stwierdzić, iż czynności w niniejszej sprawie, w fazie postępowania przed Sądem Rejonowym d. W. – Ś., były wykonywane nieterminowo. Akt oskarżenia w sprawie o pierwotnej sygn. V K 1045/07 wpłynął do Sądu Rejonowego d. W. – Ś. w dniu 20 września 2007 roku i obejmował jedną osobę oskarżoną, której zarzucono popełnienie przestępstwa z art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Prokurator zawnioskował do przesłuchania jednego świadka, a akta postępowania przygotowawczego liczyły niewiele ponad jeden tom. Zarządzeniem z dnia 11 maja 2009 roku wyznaczono termin rozprawy głównej na dzień 28 maja 2009 roku. Rozprawa zaplanowana na ten dzień nie odbyła się z uwagi na brak dowodów doręczenia wezwania dla oskarżonej M. M.. Kolejny termin rozprawy został wyznaczony na dzień 17 lipca 2009 roku (nie odbył się z uwagi na chorobę Sędziego referenta). Kolejna rozprawa – w dniu 18 sierpnia 2009 roku – została odroczona z uwagi na urlop wypoczynkowy oskarżonej. Na rozprawie w dniu 30 września 2009 roku otwarto przewód sądowy, przesłuchano także oskarżoną M. M.. Na kolejnym terminie rozprawy w dniu 20 listopada 2009 roku przesłuchano w charakterze świadka K. G.. W dniu 14 stycznia 2010 roku zamknięto w sprawie przewód sądowy, a w dniu 21 stycznia 2010 roku wydano wyrok.

Na skutek apelacji oskarżyciela posiłkowego sprawa została w dniu 12 kwietnia 2010 roku przekazana do Sądu Okręgowego w. W., gdzie 21 maja 2010 roku uchylono wyrok Sądu Rejonowego d. W. – Ś. i sprawę przekazano temu Sądowi do ponownego rozpoznania (sygn. akt X Ka 337/10).

Sprawa została zarejestrowana w Sądzie Rejonowym pod sygn. akt V K 549/10, a pierwszy termin rozprawy odbył się w dniu 27 września 2010 roku, na którym przesłuchano oskarżoną. Na rozprawie w dniu 19 listopada 2010 roku przesłuchano świadków K. G. i E. W.. Czynności na rozprawie w dniu 5 stycznia 2011 roku ograniczyły się do dopuszczenia dowodu z opinii biegłych psychiatrów. Rozprawa w dniu 4 lutego 2011 roku została odroczona z uwagi na brak informacji o doręczeniu wezwania oskarżonej. Z kolei rozprawa w dniu 1 kwietnia 2011 roku została odroczona z powodu zwolnienia lekarskiego oskarżonej. W dniu 25 maja 2011 roku zamknięto przewód sądowy i odroczono wydanie wyroku do dnia 1 czerwca 2011 roku. Tego dnia wznowiono przewód sądowy celem uzyskania dokumentów obrazujących sposób wyliczenia szkody przez oskarżyciela posiłkowego. W dniu 30 czerwca 2011 roku rozprawa została odroczona z uwagi na niestawiennictwo oskarżonej. W dniu 2 września 2011 roku ponownie przesłuchano K. G., a w dniu 9 września 2011 roku wydano w sprawie wyrok.

Sprawa została przekazana w dniu 29 grudnia 2011 roku do Sądu Okręgowego w. W. wraz z apelacją obrońcy oskarżonej, gdzie zarejestrowano ją pod sygn. X Ka 1070/11. W dniu 10 lutego 2012 roku wyrok Sądu Rejonowego został uchylony, a sprawę przekazano temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt V K 221/12, a na rozprawie w dniu 29 maja 2012 roku przesłuchano oskarżoną i dwóch świadków. Rozprawa w dniu 9 lipca 2012 roku nie odbyła się z uwagi na chorobę Sędziego referenta, a w dniu 20 września 2012 roku została odroczona z uwagi na niestawiennictwo oskarżonej, obrońcy i świadków. Kolejny termin rozprawy został wyznaczony na dzień 15 listopada 2012 roku.

Uwzględniając powyższe uznać należy, że w fazie postępowania przed Sądem Rejonowym d. W. – Ś. doszło do przewlekłości postępowania. Przede wszystkim nie można zaakceptować sytuacji, w której od wpływu aktu oskarżenia do otwarcia przewodu sądowego mija okres dwóch lat, a w sprawie w tym czasie nie są wykonywane żadne czynności. Już w tym okresie Sąd Rejonowy dopuścił się zatem przewlekłości postępowania w rozumieniu ustawy o skardze.

Podczas procedowania przez Sąd Rejonowy d. W. – Ś. po raz pierwszy (sygn. akt V K 1045/07) postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone w okresie od 30 września 2009 roku do 14 stycznia 2010 roku. Tym samym nie można skutecznie postawić zarzutu przewlekłości postępowania w tym okresie.

Rozpoznając przedmiotową sprawę po raz drugi (sygn. akt V K 549/10) Sąd Rejonowy prowadził postępowanie w okresie od 27 września 2010 roku do 9 września 2011 roku, kiedy to przeprowadzono właściwie zaledwie dwa merytoryczne terminy rozpraw. Jednocześnie dopiero w dniu 1 czerwca 2011 roku Sąd uznał za konieczne zweryfikowanie sposobu obliczenia wysokości poniesionej szkody przez oskarżyciela posiłkowego.

Obecnie, pomimo wpływu akt do Sądu Rejonowego w dniu 20 marca 2012 roku, przesłuchana została jedynie oskarżona M. M., a kolejny termin rozprawy wyznaczono na 15 listopada 2012 roku nie bacząc, iż termin przedawnienia karalności w niniejszej sprawie ustalono na wrzesień 2012 roku.

Taki sposób procedowania Sądu Rejonowego nie może zyskać akceptacji. W okresie ponad pięciu lat Sąd Rejonowy, trzykrotnie rozpoznając przedmiotową sprawę, przeprowadził łącznie dziesięć merytorycznych terminów rozpraw, czym w efekcie doprowadził do przedawnienia karalności zarzucanego oskarżonej przestępstwa. Do opieszałości postępowania we wskazanych okresach nie przyczyniły się w żaden sposób strony. Do naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki doszło wyłącznie na skutek opieszałości Sądu Rejonowego d. W. – Ś.. Przedmiotowa sprawa nie tylko nie jest szczególnie zawiła ani obszerna pod względem zebranego materiału dowodowego, a jej rozpoznanie w rozsądnym terminie było niewątpliwym prawem stron. Odnosząc się zaś do wskazywanego w odpowiedzi na skargę obciążenia sędziów orzekających w Sądzie Rejonowym d. W. – Ś. wskazać należy, iż w praktyce oznacza to zbyt niską obsadę kadrową sędziów w tym wydziale. Obowiązkiem organów sądu

jest w zaistniałej sytuacji takie podejmowanie działań, które w sposób skuteczny wyeliminują przeszkody sprawnego prowadzenia postępowania sądowego spraw karnych rozpoznawanych w wyżej wymienionym Sądzie, w taki sposób, by w pełni była respektowana zasada wyrażona w art. 2 § 1 pkt 4 k.p.k., a więc, by rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło w rozsądnym terminie. W sytuacji zaś, gdy organy sądu nie są w stanie, w wyniku własnych wewnętrznych działań, zwiększyć obsady kadrowej wydziału, winny inicjować działania wobec Ministra Sprawiedliwości decydującego o ilości etatów sędziowskich w danym sądzie. Trudności organizacyjno – kadrowe nie ekskulpują bowiem sądu od odpowiedzialności za przewlekłość postępowania.

Jednocześnie zaznaczyć należy, iż brak jest podstaw do twierdzenia, że przewlekłość wystąpiła także na etapie postępowania odwoławczego przed Sądem Okręgowym w. W.. Opisane powyżej czynności podejmowane przez ten Sąd były sprawne, uzasadnione i ukierunkowane na szybkie rozpoznanie apelacji najpierw oskarżyciela posiłkowego, a potem obrońcy oskarżonej, a zatem nie noszą cech przewlekłości. Postępowanie przed Sądem Odwoławczym trwało bowiem w okresie od 12 kwietnia 2010 roku do 21 maja 2010 roku oraz od 29 grudnia 2011 roku do 10 lutego 2012 roku. Z tych powodów skargę w części dotyczącej fazy postępowania przed Sądem Okręgowym w. W. należało oddalić jako niezasadną.

W związku z tym, że skarga została w części oddalona Sąd Apelacyjny uznał, że kwota 5000 zł jest adekwatna do opisanych wyżej okoliczności, jak też sytuacji oskarżyciela posiłkowego i zrekompensuje krzywdy, jaką autor skargi poniósł przez przewlekłe prowadzenie postępowania. Skarżący nie wykazał jednocześnie, by żądanie ponad tę kwotę było uzasadnione.

Z uwagi na zasadność skargi, Sąd Apelacyjny kosztami postępowania związanymi z rozpoznaniem skargi obciążył Skarb Państwa oraz na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze zwrócił skarżącemu opłatę od skargi.

Z tych względów Sąd Apelacyjny orzekł, jak w części dyspozytywnej postanowienia.